

Облікова картка ДіР

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0214U000609

Державний реєстраційний номер: 0112U000430

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 02-04-2014

II. Етап виконання ДіР

Номер етапу: 2

Назва етапу: Моніторингові дослідження модельних флор, складання флористичних та фітоценотичних списків. Вивчення популяцій раритетних, чужорідних видів України та його аналізу.

Початок етапу: 01.2013

Закінчення етапу: 12.2013

Вид звітнього документа: Проміжний звіт

III. Відомості про виконавця ДіР

Повне найменування юридичної особи (або ПІБ фізичної особи): Донецький ботанічний сад
Національної академії наук України

Код за ЄДРПОУ: 05420037

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління: Національна академія наук України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Розмір організації:

Телефон: 062-294-12-80

IV. Відомості про співвиконавців ДіР

V. Відомості про замовника ДіР

Повне найменування юридичної особи (або ПІБ фізичної особи): Національна академія наук України

Код за ЄДРПОУ: 00019270

Місцезнаходження: вул. Володимирська, 54, м. Київ, Київська обл., 01030, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Національна академія наук України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Розмір організації:

Телефон: 380442396594, 380442343243

VI. Джерела, напрями та обсяги фінансування ДіР

Підстава для проведення ДіР: 34 - договір (замовлення) з центральним органом виконавчої влади, академією наук (головними розпорядниками бюджетних коштів на проведення НДДКР)

Напрямок фінансування: 2.1 - фундаментальні дослідження

Джерела фінансування

7713 - кошти держбюджету

Код програмної класифікації видатків і кредитування (КПКВК): 6541030

Фактичний обсяг фінансування (тис. грн.): 1205.1

VII. Відомості про ДіР

Назва роботи українською:

Функціонування та адаптація природних та техногенних фітосистем південного сходу України в умовах антропогенезу

Назва роботи англійською:

Functioning and adaptation of native and anthropogenic phytosystem of south-eastern Ukraine in conditions of anthropogenesis

Реферат українською:

Звіт про НДР: 186 с., 14 рис., 15 табл., 6 додатків, 81 джер. Об'єктом дослідження є флора та рослинність природних і техногенних екотопів південного сходу України. Предмет дослідження – їхня динаміка та особливості флорогенезу. Мета роботи – на основі моніторингових досліджень модельних фітосистем різних типів антропогенно трансформованих флор південного сходу України виявити та оцінити особливості їх функціонування та адаптації на сучасному етапі антропогенезу. Методи дослідження – флористичні, геоботанічні, генетичні. Визначено модельні об'єкти для моніторингових досліджень стану флори і рослинності в різних типах трансформованих флор – відділення "Хомутовський степ" і "Кальміуське" Українського степового природного заповідника, ділянка "Біленьке" регіонального ландшафтного парку "Краматорський" та флор техногенних екотопів. Рослинний покрив заповідних територій представлений як типовими "еталонними", так і рідкісними видами рослин і рослинними угрупованнями. Складено флористичні і фітоценотичні списки цих територій, встановлено збільшення числа видів у відділеннях заповідника порівняно з інвентаризаційними даними 15–30-річної давнини, що свідчить про нестабільність складу флор заповідних територій. Встановлено склад раритетної фракції флори та рослинності досліджених ділянок. Досліджено динаміку структури фітоценозів 8 постійних площ у відділенні "Кам'яні Могили" Українського степового природного заповідника. Проведено аналіз динаміки видового складу шести відвалів вугільних шахт Донецька і Макіївки за двадцятирічний період. Видове багатство, яке в середньому зросло на 21 вид, та зміни в подібності цих об'єктів за кластерним аналізом свідчать про зростання впливу ендеокогенетичних процесів розвитку рослинного покриву на взаємовідношення їх флор. Встановлено, що генетичне різноманіття *Pinus sylvestris* var. *cretacea* у відділенні "Крейдяна флора" Українського степового природного заповідника менше, ніж у популяції національного природного парку "Святі гори". Як у різновікових групах (до 30, 60 і 100 років), так і в цілому по популяції *P. sylvestris* var. *cretacea* у "Крейдяній флорі" генетична структура близька до врівноваженої. Дослідження генетичної мінливості двох популяцій *Quercus robur* у степовій зоні України за чотирма nSSR локусами показали, що наявна гетерозиготність (НО) склала 0,20–0,23, очікувана гетерозиготність (НЕ) становила 0,39–0,46. Для обох популяцій характерний дефіцит гетерозиготних генотипів ($F=0,34-0,52$). АДАПТАЦІЯ, ФЛОРА, РОСЛИННІСТЬ, ПРИРОДНА ФІТОСИСТЕМА, АНТРОПОГЕННА ФІТОСИСТЕМА, ГЕНЕТИЧНА МІНЛИВІСТЬ

Реферат англійською:

R&D Report: 186 p., 14 fig., 15 tabl., 6 Appendices, 81 ref. The flora and vegetation of natural and technogenic ecotopes in the south-east of Ukraine were the objects of our study. The dynamics and specific features of their flora genesis were subjected to our study. The aim of our work was to detect and evaluate performance and adaptation features of different types of model phytosystems of the anthropogenic transformed floras in the southeastern Ukraine at the contemporary stage of anthropogenesis basing on their monitoring studies. We applied floristic, geobotanical, genetic methods to our research. The model objects were identified for monitoring studies of flora and vegetation condition of various types of transformed floras: "Khomutovskaya step" and "Kalmiuske" Branches of the Ukrainian Steppe Nature Reserve, "Bilenke" site located in "Kramatorsky" Regional Landscape Park flora and floras of technogenic ecotopes. The vegetation cover of protected areas includes both

typical "standard" and rare species of plants and plant communities. Floral and phytocoenotic lists of these areas were compiled, showing the increasing number of species in the reserve branches compared to the inventory dating back to 15–30-years ago, that is indicative of instability of protected areas floras. The composition of flora and vegetation rarity fraction in the studied areas was determined. The dynamics of plant communities' structure at 8 permanent sites in "Kamennye Mogyly" Branch of the Ukrainian Steppe Nature Reserve was investigated. The analysis of the species composition dynamics during twenty years was carried out in six coal mine waste dumps in Donetsk and Makeevka. Both species richness, which increased by an average for 21 species, and changes in the similarity of objects by cluster analysis indicate the growing influence of endoecogenetic processes in vegetation development on the relationship between their floras. Genetic diversity of *Pinus sylvestris* var. *cretacea* in "Melovaya Flora" Branch of the Ukrainian Steppe Nature Reserve is found to be lower than that of the population in "Svyati Hory" National Park. Genetic structure both of different age groups (30, 60 and 100 years) and in the whole population of *P. sylvestris* var. *cretacea* in "Melovaya Flora" was close to equilibrium. The study of genetic variability of two *Quercus robur* populations in the steppe of Ukraine using four nSSR loci showed that observed heterozygosity (HO) was 0.20 to 0.23, expected heterozygosity (HE) was 0.39 to 0.46. A lack of heterozygous genotypes ($F=0.34$ to 0.52) was characteristic for both populations. ADAPTATION, FLORA, VEGETATION, NATURAL PHYTOSYSTEM ANTHROPOGENIC PHYTOSYSTEM, GENETIC VARIATION

Індекс УДК: 575.17, 575.581.16:582.47(477)

Коди тематичних рубрик: 34.23.35

Керівники роботи

Власне Прізвище Ім'я По-батькові: Остапко Володимир Михайлович

Науковий ступінь:

Вчене звання:

Ідентифікатор ORCID ID:

Додаткова інформація:

VIII. Наукова (науково-технічна) продукція (НТП)

IX. Бібліографічний опис

Х. Заключні відомості

Керівник юридичної особи

Глухов Олександр Захарович

Перелік осіб-виконавців

Єрьоменко Ю.О.

Ібатуліна Ю.В.

Агурова І.В.

Бойко Г.В.

Глухов О.З.

Гнатюк Н.Ю.

Демкович А.Є.

Жуков С.П.

Зибенко О.В.

Калафат Л.О.

Коршиков І.І.

Купрюшина Л.В.

Муленкова О.Г.

Остапко В.М.

Приваліхін С.М.

Приходько С.А.

Прохорова С.І.

**Відповідальний за підготовку
облікових документів**

Телефон

Реєстратор

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**

